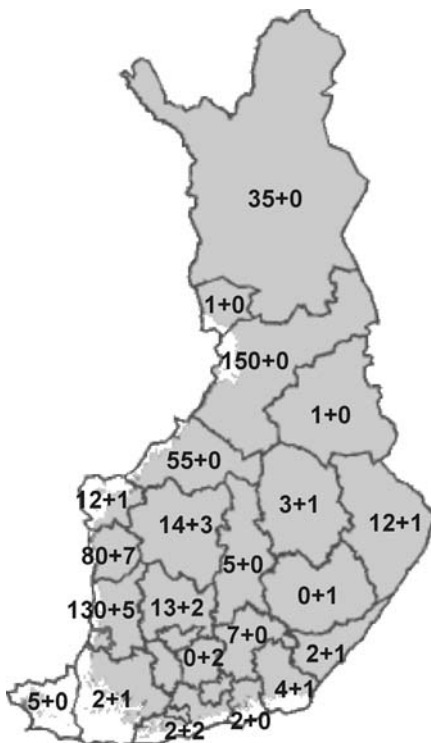

Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2003

Eelis Rissanen, Markus Keskitalo, Sampo Laukkanen ja Mika Ohtonen

Vuosi 2003 jää pikkuharvinaisuuksien osalta monella tavalla mieleen. Petolinnuilla meni vahvasti; aro- ja niittysuohaukalla oli molemmilla runsas esiintyminen samoin kuin punajalkahaukallakin, jolla varmistui lajin ensimmäinen pesintä Suomessa. Hyvän suojavärin omaava (!) jalohaikara löytyi joulukuussa Siilinjärveltä ja jatkoi talvehtimistaan Lapinlahden puolella tammikuussa 2004. Sähkölinnut mehiläissyöjä ja harjalintu esiintyivät myös normaalia runsaampina. Taigauunilinnulla oli parin heikon syksyn jälkeen ennätysmäinen esiintyminen. Hippiäisuunilintujakin näkyi normaalia enemmän. Jääkuikan ja pikkukajavan osalta vuosi oli heikko. Kaikkein huolestuttavin tilanne on kuitenkin kultasirkulla, jonka kanta oli vuonna 2003 minimissään. Totaalista nollavuotta ei vuonna 2003 ollut yhdelläkään katsauksen kuuluvalla lajilla.

Kuva 1. Lyhytnokkahanhen yksilömäärät v. 2003 yhdistyksittäin. Plussalla on erotettu keväiset ja syksyiset yksilöt.

Fig 1. Numbers of Pink-footed Geese (*Anser brachyrhynchus*) recorded in the boundaries of local Birdlife member societies in 2003. Spring and autumn records are separated by plus.

Havaintoja saatiin kaikilta paikallisyhdistyksiltä riittävän kattavasti, jotta eri lajien esiintymistä voidaan tarkastella luotettavasti vuoden 2003 osalta. Katsauksessa olevat ARK-lajeista tehdyt havainnot ovat kunkin alueyhdistyksen ARK:n tarkastamia.

Katsauksessa esitellään samat 35 lajia kuin edellisenäkin vuonna. Katsauksen lajit ovat uuden systematiikan mukaisessa järjestyksessä. Lajinimen ja tieteellisen nimen jälkeen suluisa oleva luku ilmoittaa Suomessa havaittujen yksilöiden määrän vuonna 2003. Valtakunnallista yhteismäärää laskettaessa havaintojen päällekkäisyydet on pyritty karsimaan. Lajeista löytyvät tarkemmat lajiesittelyt ensimmäisistä katsauksesta (Keskitalo ym. 2001 ja Rissanen ym. 2002), joten tässä yhteydessä tarkastellaan lajin esiintymistä katsausvuonna. Mikäli havaintoja on ollut vähän (n. 20), ne on julkaistu kaikki. Muutoin esiintymistä on tarkasteltu tekstin lisäksi karttojen ja/tai pylväsdiagrammien avulla. Yhdistykohtaisissa lukumäärissä on poistettu yhdistysten sisäiset päällekkäisyydet. Tämän takia näistä lukumääristä laskettu summa on useimmissa tapauksissa valtakunnallista lukemaa suurempi. Kuukausikohtaisissa kuvaajista yhteenlaskettu summa on myös useimmissa tapauksissa vuosittaista yksilömäärää suurempi. Tämä johtuu siitä, että samalla paikalla pitkään oleskelevat yksilöt lasketaan useammalle kuukaudelle. Muuttajista on useimmissa tapauksissa ilmoitettu kellonaika, jotta aikojen perusteella voidaan erotella mahdolliset samat yksilöt. Kellonaikojen perusteella on myös mahdollista laskea muutonopeuksia.

Joitakin täydennyksiä saatiin vanhoihin havaintoihin. Vuosien 1999–2003 osalta lienee kuitenkin paikallisyhdistyksille kertynyt täydennyksiä pikkuharvinaisuushavaintoihin. Toiveena on edelleen, että vuoden 2004 havaintojen lisäksi saisimme täydennyksiä edellisvuoden katsauksiin. Näin voimme mahdollisesti täydentää joidenkin lajien esiintymiskuvaa. Esillä on ollut myös pikkurarihavaintojen näkyminen netissä RK-katsausten tapaan, jolloin täydentäminen olisi helpompaa.

Lajit jakautuivat kirjoittajien kesken seuraavasti: Markus Keskitalo (lyhytnokkahanhesta punakaulahanheen ja jääkuikasta kattohaikaraan), Sampo Laukkanen (ruostesorsasta kyhmyhaakaan ja

arosuohaukasta avosettiin), Eelis Rissanen (lampiviklosta harjalintuun) ja Mika Ohtonen (isokirvisestä kultasirkkuun). ER on koostanut katsauksen ja MK laati summaryn.

Lyhenteet

Tarkka ikä on merkitty kalenterivuosina: 1kv = saman kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muita ikälyhenteitä: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa, subad = esiakuinen, ad = aikuinen.

Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen, ♂ = koiras, ♀ = naaras, ♀-puk = naaraspukuinen, pull = pesäpoikanen, Ä = laulava, r = rengastettu, p = paikallinen, m = muuttava, josta on ilmoitettu tiedossa oleva muutusuunta (N = pohjoinen jne.), a = parvi, a5 viiden parvi, 5a = viisi parvea, kiert = kiertelevä.

Havainnoijien nimet on mainittu paikallisyhdistyksen ilmoituksen mukaisessa järjestyksessä. Nimet on kirjoitettu kokonaan, mikäli myös etunimi on ilmoitettu.

Katsaus lajeittain

Lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchus*) (275)

Lyhytnokkahanhien kokonaismäärä lieinee jäänyt alle 300 linnun. Lyhytnokat tunnut saapuvan vuosi vuodelta varhemmin. Syksyiltä kertyi poikkeuksellisen paljon havaintoja, noin 25 yksilöstä. Pohjois-Pohjanmaalle saavuttiin poikkeuksellisen myöhään (15.4) – esiintyminen rajoittui totuttua lyhyemmälle ajalle, mikä yhdessä järjestelmällisten hanhitakseerausten kanssa ainakin näennäisesti selkiytti esiintymistä – kokonaismäärää vaikuttaa totuttua pienemmältä kun havaintoaineistosta on helpommin arvailtavissa suurimpien massojen siirtymiset. Silti summan arviointi on melkoista spekulatiota. Parvikokoennätys parani myös vuonna 2003, kuten joka vuosi tämän katsauksen historiassa. Aiempiin vuosiin verrattuna merkittävä lisä havaintoketjuun on Kemijärveltä ilmoitettu 32 linnun kerääntymä – sopivasti muutama päivä Siikajoki-

sen jättiparven hajottua. Hangossa tehtiin eksoottinen havainto kesäkuussa. Esiintyminen alueittain on kuvassa 1.

Ensimmäinen jo 24.3. Eurajoki Verkkokarin pellet a2 p (Jouko Lunden). Maaliskuun puolella jo kaikkiaan n. 25 lintua, kaikki Satakunnassa ja Suupohjassa. Aprillipäivänä jo yli 20 kerääntymä: 1.4. Pori Pinomäki 22 p (metsähanhi 660) 18:30 (Petteri Mäkelä, Sami Luoma). Paras päiväsumma Tyrnävältä: 28.4. yht. 97 p (Juha Sjöholm), suurin parvi: 8.5. Siikajoki Karinkanta a88 p (Minna Takalo, Juha Sjöholm). Yksistään seuraavalla havainnolla Lappi menee useimpien maakuntien ohi: 12.5.–15.5. Kemijärvi Norviöväylä enimmillään 32 p (Ritva Kelloniemi, Jukka Jokimäki ym). Kevään viimeinen Pohjois-Karjalasta: 28.5. Pyhäselkä Mulon pellet 2 p (Rami Lindroos, Lassi Vänskä). Kesän ainoa: 21.6. Hanko Tvärminne, Halsholmsgrund kahden kanadanhanhen kanssa (Jörgen Palmgren ym). Syksyn viimeinen 10.10. Juva Hiismäensuopelto p (Markku Seilonen).

Lumihanhi (*A. caerulescens*) (1)

Normaali esiintyminen: kaksi havaintoa koskien yhtä lintua: 18.9. Lappeenranta Askola SW 6:n metsähanhen parvessa 10:45 (Matti Vanhapelto), 18.9. Luumäki Suo-Anttila SW (Pekka Karhu).

[Tiibetinhani] (*A. indicus*) (21)

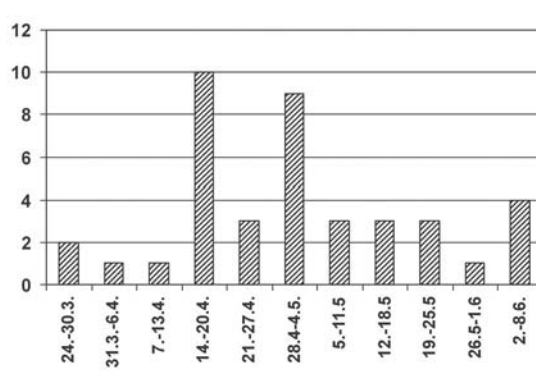
Havainnot painottuvat tyypillisesti Pohjois-Suomeen. Kemijärven Sellun tiibetinhanihet voivat edelleen paksusti. Sellulla lintuja on ollut vaihtelevasti kahden kuukauden ajan enimmillään 15 sekä 2 todennäköistä risteymää valkoposkihanhi x tiibetinhani. Mikään Sellun havainnoissa ei viittaa pesintään. Utsjoen ja Muonion havainnot saattavat koskea samoja lintuja..

Kaikki havainnot: 2.5. Tohmajärvi Sikosuo ad p (Hannu Kivivuori, Pertti Mähönen), 22.–28.5. Salla Onkamo, Hossoapa 1 (Matti Tolvanen/ilmoitti Petri Piisilä), 15.6.–20.8. Kemijärvi Sellu 15 (+ 2 risteymää) (Petri Piisilä ym), 18.6. Liperi Sianlahti 2 ad p (Roni Väisänen, Veijo Miinalainen ym.), 22.–27.6. Taivalkoski Kirkonkylä p (Kalevi Hirvonen ym.), 22.–23.6. Utsjoki Kaava p (+ 2 risteymää) (Pentti ja Teija Zetterberg ym.), 29.6. Utsjoki Kevo 3 S 21:30 (Seppo Neuvonen), 30.6. Muonio Muonionjärvi 3 lähti E 2:45 (Taneli Roimaa, Juha Brännare).

Sepelhanhi (*Branta bernicla hrota*) (8)

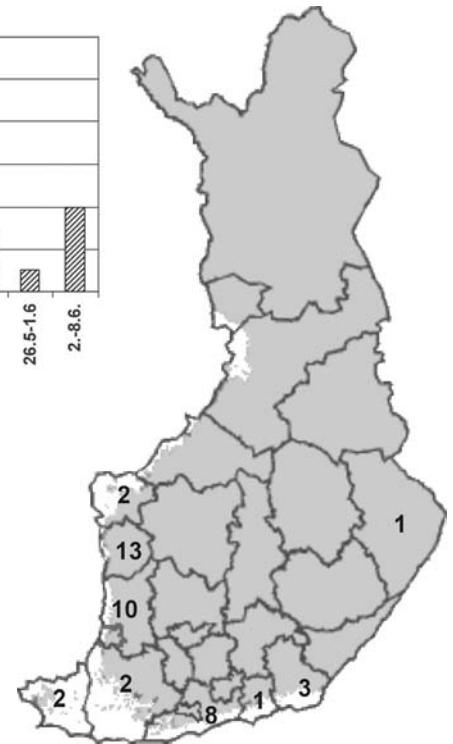
Tavanomainen esiintyminen. Parhaaseen muuttoaikaan nimirodun parvissa muuttavat linnut ovat tyypillisin tapa havaita *hrota*; Sodankylän ja Hangon havainnot poikkeavat selvästi tästä.

Kaikki havainnot: 27.5. Kesälahti Rasti N (Jari Kontiokorpi, Petri Hottola), 29.5. Virolahti Harvajanniemi E (250 sepelhanhen parvessa 4:45) (Eero Hietanen,

Kuvat 2.–3. Kyhmyhaahkamäärät viikoittain ja alueittain vuonna 2003. Muuton huiput ajoittuivat huhtikuun puoleenväliin ja huhti-toukokuun vaihteeseen. Havainnot painottuivat länsirannikolle, mutta myös Suomenlahdella lajia nähtiin ihan mukavasti.

Fig 2.–3. The numbers of King Eiders (*Somateria spectabilis*) recorded in the seven-day periods and in the boundaries of local Birdlife member societies in Finland in 2003.

Pasi Laaksonen ym.), 2.6. Virolahti Hurppu NE (Tom Lindroos), 4.6. Sodankylä Ilmakkiaapa 2 N (+ 8 sepelhanhea) (Frederic Vanhove & Antoine Joris), 27.6. Hanko Halias p (Aatu Vattulainen), 5.10. Parikkala Siikalampi hetken p (sepelhanhiparvessa) (Jari Kontiokorpi) ja 6.10. Punkaharju Hirvikoski SW 14:10 (Jari Kontiokorpi).

Punakaulahanhi (*B. ruficollis*) (8)

Nollavuoden jälkeen paluu normaaliin. Yksilömäärä on iso. Vain yhtenä päivänä on ollut punakauloja nähtävissä. Vepsusta ja Harvajasta on nähty sama parvi, Aspskärin lintu lienee sama Hovinsaaren linnun kanssa.

Kaikki havainnot: 20.5. Pernaja Aspskär E 6:00 (Joni Sundström, Lasse Ruoho ym.), 20.5. Virolahti Harvajanniemi 5 NE

(+20 tundranhanhea) 7:42 (Tero Ilomäki, Jorma Kirjonen ym.), 20.5. Hamina Vepsu 5 NE, samat kuin Harvajasta 7:45 (Teemu Lehtiniemi, Olli-Pekka Liinalaakso), 20.5. Kotka Hovinsaari NE klo 7:58 (Mikko Pöyhönen, Jorma Räcköläinen) ja 20.5. Kotka Kirkonmaa 2 ad NE (Anserparvessa) 20:17–20:25 (Jari Venemies).

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) (1)

Ruostesorsan kohdalla toinen laiha vuosi peräkkäin. Kaikkien havaintojen on katsottu koskevan samaa Liminganlahdella pyörinyttä koirasyksilöä: 3.5. Lumijoki Sannanlahti ♂ p (Sami Timonen ym), 19.5. Lumijoki Sannanlahti (Esko & Mauri Sarkanen) p ja 24.–29.5. Oulunsalo Nenännokka ♂ p (Harri Taavetti, Teemu Fyrstén).

Lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchus*). Pink-footed Goose. © Jorma Tenovuo.

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) (7)

Koreita mandariinisorsia on ennen tätä vuotta RK- ja pikkurarikatsaukset yhteen laskien nähty maassamme 49 yksilöä, joista 0–7 yksilöä vuosittain. Katsausvuoden 7 lintua sivuavat vuoden 2000 ennätystä.

Kaikki havainnot: 18.4. Hattula Nihattula 2 ♂ p (Marja Rautiainen, Seppo Vepsä ym.), 21.4.–8.5. Inari Kettujoki ♂ (Kari Markkanen, Petri Kemppainen ym.), 3.5. Tohmajärvi Peijonniemenlahti jp ♂ p (Petri Hottola, Heikki Pönnkä, Arvo Ohtonen) ja 30.5. Nastola puhdistamo jp ♂ (Jorma Pulkkinen, Ohto Oksanen ym.) sekä seuraavat havainnot Kotkan seudulla sekä keväällä että syksyllä palloilleista linnuista, joiden on katsottu koskevan samoja yksilöitä 16.4.–1.5. Kotka Hovinsaari 2 jp ♂ p (monet), 10.5. Kotka Haikkolainen 2 ♂ p (S. Sundgren ym.), 29.5. Kotka Viikarinsaari 2 ♂ p (Jouko Hiltunen), 25.–26.8. Pyhtää Heinlahti ♂ (Ari Vuorio), 3.9. Kotka Hovinsaari vp ♂ p (Mikko Pöyhönen, Jorma Räcköläinen) ja 12.–20.10. Kotka Sapokka ♂ p (monet).

Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) (42)

Ensimmäiset ja samalla ainoat maaliskuiset: 28.3. Lemland Nyhamn–Herrö jp ♂ p (nähty lautalta) (Pekka Suhonen) ja 29.3. Kristiinankaupunki Siipyyn torni jp ♂ m (Jari Pitkäkoski, Jukka Viinikka). Monina vuosina kevät parhaat määrät nähdään jo maaliskuun lopussa. Keskimääräistä vaisumpi esiintyminen, vain 42 lintua. Keväthavainnoista kaksi koskee naaraspukuisia, yksi 2kv koirasta ja loput juhlapukuisia koiraita. Esiintymispiikit ajoittuivat tällä kertaa huhtikuun puoleen väliin ja huhti-toukokuun vaihteeseen (kuva 2). Kuten totuttua, eniten lintuja nähtiin länsirannikolla ja erityisesti Porissa ja Kristiinankaupungissa, mutta myös Suomenlahden kautta menee jonkin verran Spectoja (kuva 3).

Selvästi kesän puolella tehtiin vielä jokunen havainto: 5.–9.6. Kristiinankaupunki Siipyyn torni 2 jp ♂ p, joista toinen vielä 12.–24.6. (Veikko Forsberg ym.), 26.6.–13.7. Porvoo Skvättan ♀ p (Arto Juvonen, Seppo Hjerppe ym.) ja 5.7. Kristiinankaupunki Siipyyn saaristo ♂ p/N (10 haahkanaaraan kanssa) (Veikko Forsberg). Syyskaudella havaittiin yksi lintu ja sekin aina mielenkiintoinen sisämaahavainto: 16.10. Kontiolahti Häikäniemi 1kv p (Hannu Kauhanen).

Jääkuikka (*Gavia adamsii*) (36) ja **jääkuikkalaji** (*G. adamsii/immer*) (4)

Vuonna 2003 havaittiin jääkuikkia ja isoja gavioita yhteensä 40 eri yksilöä. (36 määritettyä). Luku on vuosituhannen heikoin. Ennen kaikkea esiintyminen keväällä Pohjanlahdella oli heikko: kevät Suomenlahdella oli viimevuotisen tasoa. Kevään

jääkuikkasesongin aloitti 19.4. Eurajoen Olkiluodossa klo 8.02 matkannut lajilleen määrittämätön jp lintu (Veli Puputti, Timo Trogen). Huhtikuussa havaittiin 4 yksilöä mikä on alle puolet edellisvuoden maaliskuuhuhtikuuisista. Paras yksittäinen päivä nähdä ada oli 7.5. jolloin havaittiin 4 eri yksilöä. Kesäkuukausilta ainoa ilmoitettu menee kevätmuuton piikkiin: 4.6. Kirkkonummi Porkkala jp m (Pekka Komi). Syyskaudelta ilmoitettiin 13 jääkuikkaa – tasan saman verran kuin vuonna 2002. Alueittaiset havaintomäärät on esitetty kuvassa 4.

Kaksi talvihavaintoa ilmoitettiin: 4.–14.12. Pori Kuuminainen – Yyteri 1kv p (Sami Koskinen, Kimmo Nuotio ym.) ja 27.10.–7.12. Mikkeli Anttola 1kv p (Hannu Kettunen, Markku Nurminen ym). Sisämaahavainnot on lueteltu kaikki alla: 13.10. Valkeala Vuohijärvi sp SW (30 kuikan parvessa) 15:45 (Veikko Heimola, Timo Pulliainen), 18.10. Kesälahti Ristilahti 1kv S (Petri Hottola), 18.10. Lappeenranta Sammonlahti 1kv lähti SW (Esa Sojamo, Antti Sojamo) ja 5.11. Kontiolahti Häikäniemi 1kv tai ad tp p (Hannu Kauhanen). Kesälahden ja Lappeenrannan havainnot saattavat koskea samaa lintua.

Jalohaikara (*Egretta alba*) (6) ja valkoinen haikara (*Egretta sp*) (2)

Mukava esiintyminen edellisvuoden pohjanoteerauksen jälkeen. Alla kaikki havainnot. Onneksi määrittämättömistä on kellonajat! Siilinjärven lintu toi harvinais-

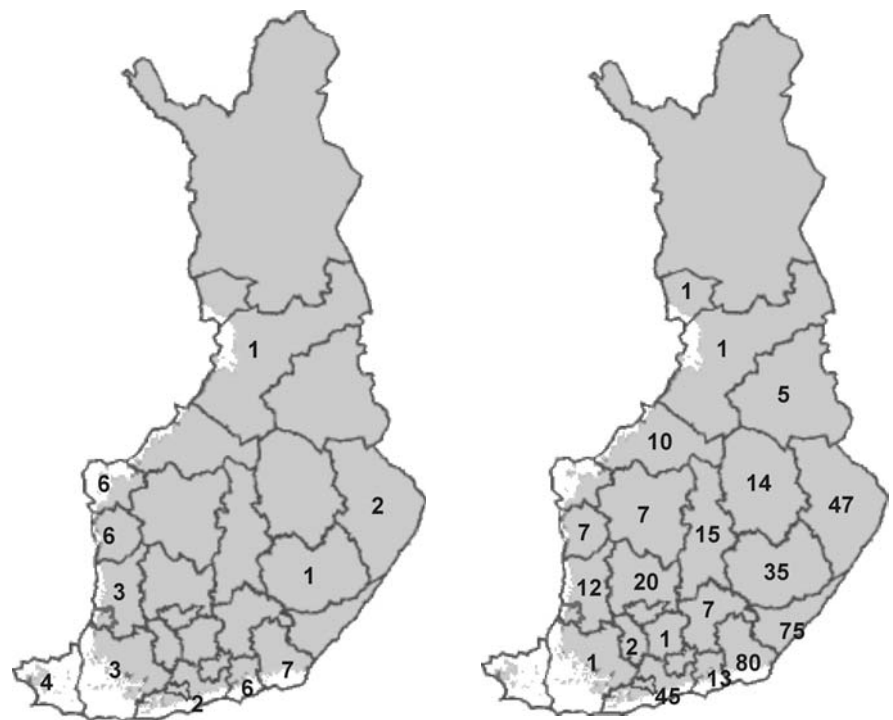
sen paljon iloa pinnahamstraajille koko talven viipymisellään.

16.4. Anjalankoski Suurijärvi p 18.20 (Juha Viitalo; monet), 27.–30.5. Salla Saija p (Tarmo Högman, Jaakko Törmänen ym.), 29.–30.5. Kristiinankaupunki Pohjoislahti p, ei enää 30.5. klo 12 (Jussi Karjanmaa, Kari Korhonen ym.), 29.5. Rovaniemen MLK Ounasjokisuisto, Viti-kanp p jatkoi S 5:00–5:20 (Damien Cocatre, Jukka Jokimäki), 6.–7.7. Jalasjärvi Hirvijärvi p (Heikki Saikkonen ym.), 26.12. Siilinjärvi Pöljänjoki p, aina III 2004 saakka (lopputalven Lapinlahti Mikka) (Leena Väänänen, Markku Ukkonen ym.).

Egr sp: 31.5. Pori Mäntyluoto SE 7:00 (Pekka Eriksson), 31.5. Mustasaari Valassaaret Ebbskär S 14:40, Uusi laji Valassaarille! (Johan Sandén).

Mustahaikara (*Ciconia nigra*) (15)

Todella hyvä vuosi. Tällaisiin lukuihin on aiemmin päästy vain nuorten lintujen elokuisten parvien avustuksella. Tällä kertaa vain yksi havainto käsitti enemmän kuin yhden linnun: 4.6. Virolahti Kurkela 2 NE (Tom Lindroos). Lisäksi monet linnuista riemastutti useammassa kuin yhdessä pisteessä parhaaseen muuttoaikaan. Kevään ensimmäinen: 3.5. Hanko lintu-asema 2kv SW 15:00 (Petteri Lehikoinen, Jarkko Santaharju). Pohjoisimmat ja samalla myöhäisimmät: 9.6. Liminka Virkula 1 (Aappo Luukkonen, Jorma Pessa ym.), 27.7. Rovaniemen MLK Tikkasenkari 1 (Petri Stoor, Mirja Ylitörmänen).

Kattohaikara (*C. ciconia*) (270)

Kuvat 4.–5. Jääkuikan ja kattohaikaran yksilömäärät v. 2003 yhdistyksiittäin.

Fig 4.–5. Numbers of White-billed Divers (*Gavia adamsii*) and White Storks (*Ciconia ciconia*) recorded in the boundaries of local Birdlife member societies in 2003.

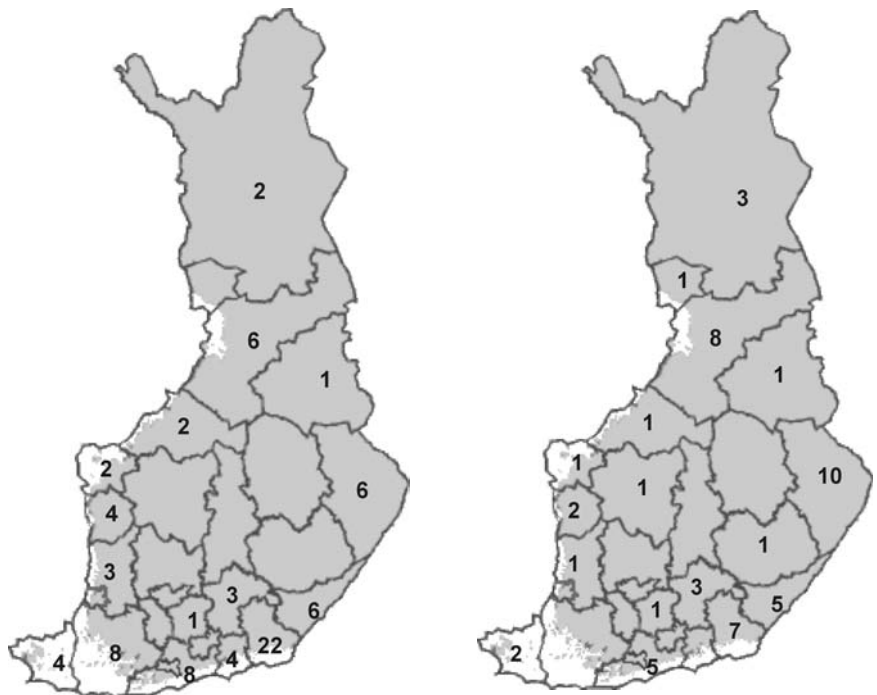
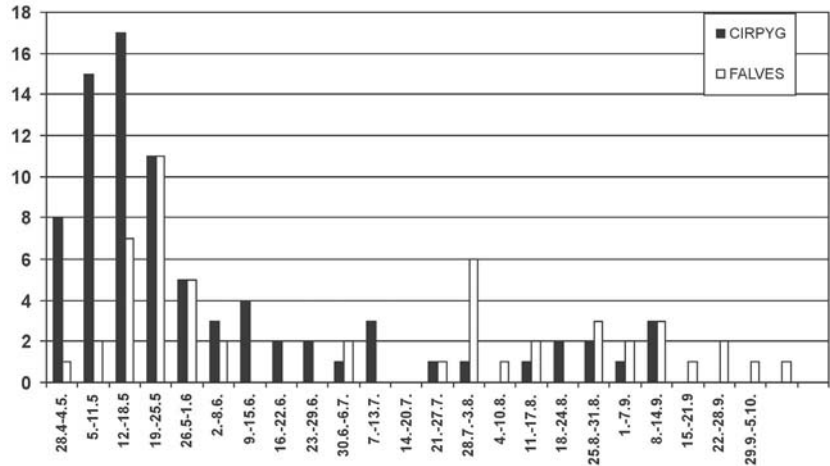
Kattohaikaroita lienee havaittu ainakin 270 vuonna 2003, mikä on hyvää keskitasoa. Parvien ja yksilöiden erittely on hyvin vaikeaa: kattohaikarat kiertelevät laajalti Etelä- ja Keski-Suomessa ja viettävät pitkiä aikoja maassamme. Yhteenlaskettuna eri havaintojenkeruualueiden summa hipoisi 400:a, mutta moni parvi lienee nähty useilla eri alueilla. Havaittujen yksilöiden määrä alueittain on esitetty kuvassa 5.

Ensimmäinen havaittiin vasta 15.4. Kotka Otsola NE klo 9.52 (Mikko Pöyhönen). Huhtikuussa havaittiin vain noin 15 lintua, esim. vuonna 2001 neljännes kattohaikaroista havaittiin huhtikuussa. Havainnot painottuvat tyypillisesti voimakkaasti toukokuulle. Kesäkuulta ilmoitettiin 9 havaintoa n. 10 eri linnusta. Heinä–elokuun vaihteessa Itä-Suomessa pyöri 17 linnun parvi, muutoin heinä- ja elokuulta ilmoitettiin yksi havainto kummaltakin: 21.7. II Sitikkala p rantapellolla (P Määttä/ Mikko Pöyhönen) ja 20.–27.8. Hamina Reitkalli p Summanjokivarsi (maallikot+kuvaajat/ Pekka Vainio). Yli 10 linnun parvia ei ilmoitettu itärajalla liikkuneen lisäksi. Pohjoisin havainto tehtiin Torniossa: 12.5. Arpela (Sirkka Lehto/ Hannu Sankila).

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (52)

Arosuohaukkojen vanhat koiraat kuuluvat alueellisille komiteoille ja sitä kautta pikkurarikatsaukseen, RK:n tarkastaessa edelleen muunpukuiset linnut. Vuosi 2003 oli lajin kohdalta jälleen mainio, katsaukseen saatiin havainnot 17 vanhasta koirasta, joista 12 kevät- ja 5 syyskaudelta. Näiden lisäksi RK hyväksyi havainnot 35 yksilöstä, mikä sisältää myös maamme ensimmäisen pesinnän Vaalassa (Lindroos 2003). Ennätysvuonna 2001 maassamme nähtiin yli 70 arosuota.

Kaikki alueellisten komiteoiden hyväksymät havainnot vanhoista koiras arosuohaukoista: 21.4. Karkkila Pyhäjärvi +2kv ♂ NE (Kalle ja Kari Virta, Jari Landen ym), 21.4. Kirkkonummi Sunds +2kv ♂ NNE (Markku Jämsä, Jani Ceder, Erkki Halli), 26.4. Jalasjärvi Hirvijärvi 3kv ♂ (Heikki Saikkonen), 3.5. Lappeenranta Hanhikemppi 3kv ♂ p, lähti N (Jouko Rantanen ym), 3.5. Tohmajärvi Peijonniemenlahti ad ♂ N (Petri Hottola, Heikki Pönnkä, Arvo Ohtonen), 5.5. Kesälahti Särkiavaara ad ♂ SE (Petri Hottola), 9.5. Rovaniemen mlk Niskanperä +2kv ♂ (Antti Aholainen, Markku Pernu ym.), 10.5. Lappeenranta Hanhikemppi +2kv ♂ lähti S (Jouko Rantanen), 14.5. Sonkajärvi Sukeva ♂ p (Kimmo Kumpulainen), 22.5. Kerimäki Anttola, Kitka ad ♂ p (Tuomas Leppänen, Kari Leppänen), 24.5.–30.7. Vaala Nuutilankangas +2kv ♂ pesintä (Ari Kanninen, Jouni Ruuskanen ym), 7.6.–31.7. Pelkosenniemi Saunavaara 3kv

Kuvat 6.–8. Niittysuo- (vasen) ja punajalkahaukkojen viikoittainen ja alueittainen esiintyminen vuonna 2003.

Fig 6.–8. The numbers of Montagu's Harriers (*Circus pygargus*, left) and Red-footed Falcons (*Falco vespertinus*) recorded in the seven-day periods and in the boundaries of local Birdlife member societies in Finland in 2003.

♂ (Paula, Jukka & Jarmo Kivilompolo ym), 8.8. Virolahti Klamila ad ♂ NNW (Tero Ilomäki), 10.8. Virolahti Kellovuori +2kv ♂ SW (Tapio Tohmo), 16.8. Liminka ad ♂ S (Harri Taavetti, Kaisa Nurmi), 31.8. Ypäjä Ypäjänkylä ad ♂ p (Antti Kause), 27.9. Tohmajärvi Sikosuo ad ♂ p lähti W (Heikki Pönnkä, Hannu Kauhanen) sekä 28.9. Kristiinankaupunki Siipyyn torni ad ♂ SSE (Veikko Forsberg, Jorma Kirjonen ym).

Niittysuohaukka (*C. pygargus*) (82)

Ensimmäiset normaali-ikäan 2.5. ja heti kolmella paikalla: Virolahti Kellovuori ♀ ENE (Kimmo Heiskanen, Tapio Tohmo), Lapinjärvi Heikinkylä ad ♂ p (Arto Juonen, Joni Sundström) ja Kotka Laajakos-

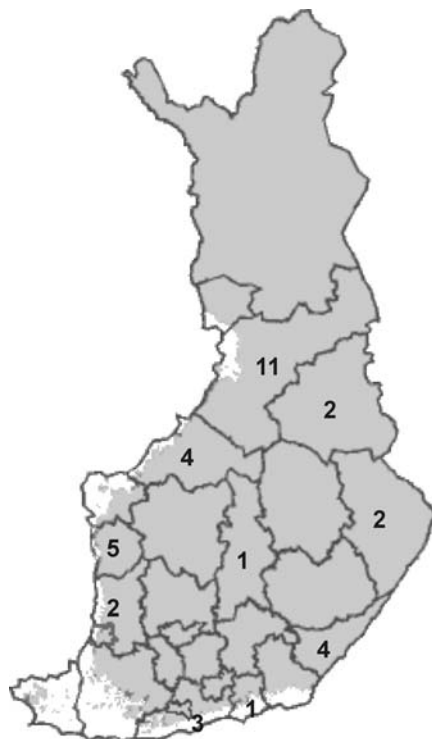
kenjärvi ♀ E (Ari Eerola). Seuraavilta päivistä jo runsaasti havaintoja ja esiintymishuippukin jo kahdella seuraavalla viikolla (kuva 6.). Vuosi oli lajin kohdalta erittäin hyvä sillä vuoden yhteismäärä 82 (kuva 7.) jää vain piirun vaille ennätysvuoden 2001 83 yksilöstä. Havainnoista ehdoton enemmistö keväältä ja alkukesästä. Yhtäkään pesintää ei varmistettu, mutta pariskunta nähtiin kahdesti: 28.6.–20.7. Vaasa Söderfjärden ad ♂ ♀ p (Christer Hangelin, Arne Lahti ym) ja 12.6. Mietoinen Mynäjoensuu +2kv ♂ +2kv ♀ (Jukka Sillanpää, Tapio Aalto, Tom Lindroos). Myös havainto 31.5.–14.7. Kristiinankaupunki Lapvärtti ♂ p (Kari Korhonen, Harry Lilland, Toni Vilkki) saattaa viitata

pesintään, muiden keskikesän havaintojen koskiessa yksittäisiä havaintoja. Vuoden pohjoisin havainto: 8.7. Enontekiö Pöyrisjärvi +2kv ♂ (Jukka Vierimaa, Kari Koi-vumäki). Syyshavaintoja tehtiin yhdeksästä yksilöstä, joista kolme koskivat ensimmäisen kalenterivuoden lintua. Viimeinen tavanomaiseen aikaan: 13.9. Kristiinankaupunki Siipyyn kk 1kv p (Veikko Forsberg, Seppo Väyrynen).

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (53)

Selvästi ensimmäinen: 28.4. Rääkkylä Huotinniemi ad ♂ p (Tuija ja Mauri Marienberg), seuraavat 6.5. ja 10.5. Mukava esiintyminen, ilmoitetuista 53 linnusta 25 ovat keväältä, 12 kesäkuukausilta ja 16 syksyltä (kuva 6). Kevätkauden ehdoton huippu oli 16.–21.5., jolloin nähtiin 14 lintua. Maantieteellisesti havainnot jakaantuivat ympäri Suomenniemen Ahvenanmaalta Inariin esiintymisen painottuessa kuitenkin Itä- ja Kaakkois-Suomeen, erityisesti Pohjois-Karjalaan (kuva 8). Hyvän kevät esiintymisen seurauksena saatiin lajille varmistetuksi myös historiallinen pesintä: 30.7.–4.8. Liminka Veneneva ♂ ♀ + 4 juv (Juha Siekkinen ym). Syyshavainnoista seitsemän koskee nuoria ensimmäisen kalenterivuoden lintuja. Viimeiset kovin myöhään 29.9. Kitee Hatunvaara 1kv S (Markku Halonen) ja hyvin poikkeuksellinen havainto 7.10. Pelkosenniemi kirkonkylä ad ♂ p, jatkoi N (Pekka Nyman).

Pikkuhuitti (*Porzana parva*) (2)

Kuva 9. Lampiviklot alueittain vuonna 2003.
Fig 9. Numbers of Marsh Sandpiper (*Tringa stagnatilis*) recorded in Finland in 2003.

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*). Pied Avocet, Portugal. © Jorma Tenovuo.

Tavanomaisen niukka esiintyminen, tällä kertaa vain kaksi havaintoa: 18.–31.5. Lahti Kilpiäistenpohja ♂ Ä (Tapani Saimovaara, Ilpo Kekki, Jussi Mäki) ja 20.5.–28.6. Parikkala Siikalampi ♀ Ä (Janne ja Hanna Aalto, Antti Vierimaa ym.).

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*) (35)

Jälleen mukava avosettivuosi 35 yksilöllä, vaikka edellisvuoden ennätyskellisistä 50 linnusta jäätiin. Ensimmäiset selvästi ennen muita: 3.4. Korppoo Jurmo 3 (Harri Hölttä) ja 18.4. Dragsfjärd Bengts-

kär 2 E (Jorma Tenovuo). Muut havainnot tyypillisesti toukokuulta, enimmäkseen rannikolta Haukiputaalta Virolahdelle, mutta nähtiin muutama avosetti myös sisämaassa.

Loput havainnot: 1.5. Korppoo Jurmo 2 (Tuula Granroth, Liisa Kilpeläinen, Marjatta Suominen ym.), 1.5. Pori Kirrinsanta p (Kirsi ja Timo Nisula, Pekka Eriksson), 2.5. Hanko Täktbukten 2 p (Heikki Vasamies), 3.5. Asikkala Karisalmi 2 p, lähtivät N klo 8:12 (Jarmo Forss), 3.5. Mikkeli Salosaaren sula 2 p/N (Jukka Laiho ym.), 7.–13.5. Pori Yyteri Teeriniemi – Mäntyluoto 2 p klo 15:40 (Pentti Kuusela ym), 7.–16.5. Pori Yyterin sannat 4 p (Janne Wessberg, Juha Sjöholm), 11.5. Hailuoto Kaara 2 p (Ville Suorsa, Olli Suorsa, Pekka Suorsa), 13.5. Virolahti Vähäharvaja – Hurppu – Kauholma 2 E (Seppo Korpela, Pekka Komi, Olli sassi ym), 23.–24.5. Hailuoto Kaara ad p (Juhani Karvonen, Riku Halmeenpää, Sami Timonen), 24.5. Kalajoki Vihaslahti 3 p (Pasi Eskola ym), 24.5. Haukipudas Kraaseli 3 p (Esko Strömmer, Jouni Pursiainen, Jukka Piispanen) ja 28.5. Kristiinankaupunki Siipyyn torni 2 N klo 6:20 (Veikko Forsberg).

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) (31)

Lampivikloja nähtiin normaalia enemmän. Havainnot (23) tehtiin ajalla 3.5.–22.7., mutta niiden painopiste oli kuitenkin selkeästi toukokuussa. Havainnot painottuivat myös tavanomaisille esiintymisalueille länsirannikolle ja kaakkois-Suomeen (kuva 9.). Oulun havainto neljästä yksilöstä on suuriin kerralla havaittu määrä. Pesimähavaintoja ei tehty vaikka muutama yksilö oleskelikin sopivalla pesimäpaikalla.

Ensimmäiset nähtiin 3.5. Tohmajärvi Peijonniemenlahti SW (Petri Hottola) ja 8.5. Saarijärvi Lautajärvi 1 (Tuomas Väy-

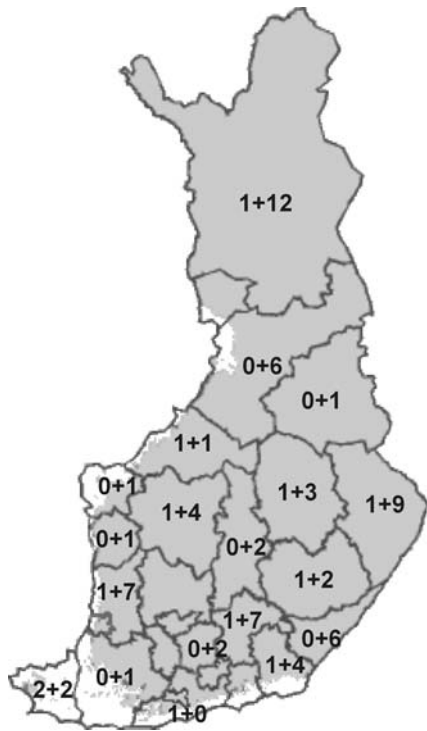
Kuva 10. Pikkuharvinaisuuden yksilömäärät Suomessa vuonna 2003.
Fig 10. Numbers of Kittiwakes (*Rissa tridactylus*) recorded in Finland in 2003.

rynen, Miia Luukkonen). Ohessa useimmat kuin yhden linnun havainnot sekä kesä- ja heinäkuun havainnot: 17.–18.5. Helsinki Vanhankaupunginlahti 2 p (17.5. p ja 18.5. 2 p) (Timo Leppänen, Heikki Vuonokari, Antti Mikala, Jyri Heino), 18.5. Lappeenranta Hanhikemppi 2 p, lähivät N (Jouko Rantanen), 24.5. Hailuoto Pökönokka 2 p klo 18:30 (Markku Lep-päjärvi, Teemu Fyrstén, Juhani Törmi), 24.5. Oulu Oritkari 4 p (Markus Keskitalo, Panu Kuokkanen, Petri Lampila), 26.5.–5.6. Pukkila Kanteleenjärvi p (Mauri Leivo ym.), 26.5.–4.6. Pukkila Kantele p (Mauri Leivo, Esa Lammi ym.), 15.6. Kokkola Rummelö p (Marko Pohjoismäki) ja 22.7. Kristiinankaupunki Siipyyn torni 3 p (Jorma Tenovu, Jukka J. Nurmi, Veikko Forsberg ym.),

Pikkukajava (*Rissa tridactylus*) (21)

Kajavia nähtiin vähiten tällä vuosituhannella. Yksilömäärät jakaantuivat seitsemälle eri kuukaudelle: maaliskuu- 3 yks, huhti- 4, touko- 6, elo- 1, loka- 1, marras- 2 ja joulukuun 2. Kaikki havainnot olivat yksittäisistä linnuista. Vanhoja lintuja havaittiin vuonna 2003 kuusi yksilöä, joka on aika normaali määrä. Esiintyminen oli normaalia niukempi sekä keväällä että syksyllä. Pikkukajavat alueittain näkyvät kuvassa 10.

Erikoisimpina havaintoina lueteltu maaliskuun ja syksyn sekä talven havainnot:

Kuva 11. Harjalintujen kevät ja syyskaudella havaitut yksilömäärät Suomessa 2003 yhdistyksittäin.

Fig 11. Numbers of Hoopoes (*Upupa epops*) recorded in Finland in 2003 during spring and autumn.

21.3. Inkoo Joddböle ad tp SW (Tero Laiho), 28.3. Sodankylä Kurittukoski 1ad klo 9:00–9:20 (Paula Kivilompolo, Jukka Kivilompolo), 30.3. Korppoo Jurmo 1(2kv) m (Harri Hölttä), 30.8. Polvijärvi Haninniemi 1kv p (Tuomo Toivanen, Hannu Kauhanen), 19.10. Salo Halikonlahti 1kv (Ari Kuusela, Tom Lindroos), 19.11. Eno Pulloselkä 1kv (Heikki Pönkkä, Hannu Kauhanen), 22.11. Salo Viurilanlahti 1kv (Reijo Vikman, Hanna Järvinen), 29.11. Helsinki Lauttasaari 1kv p Itälahti (monet), 6.12. Joutseno Pulp 1kv WSW klo 9:47 (Harri Hasari, P. Mattinen), 6.12. Lappeenranta Luukkaansalmi 1 WSW (sama kuin Joutsenossa) klo 10:15 (Jouko Rantanen), 13.12. Dragsfjärd Ekham 1kv (Ari Kuusela) ja 14.12. Hattula Vanajanniemi 1kv p klo 13:00 (Kauko Kuusela).

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) (33)

Riuttatiiroilla oli kautta aikojen paras vuosi. Vuoden aikana tehtiin 18 havaintoa 33 yksilöstä ajalla 22.5.–27.8. Esiintymiskuva oli hyvin tavanomainen. Havainnot painottuivat tyypillisesti heinäkuulle. Toukokuun havainnot tehtiin Suomenlahdella ja lounaisrannikolla. Heinäkuussa havaintoja tuli myös Selkämeren puolelta. Pohjoisimmat yksilöt havaittiin Porissa.

Kaikki havainnot: 22.5. Virolahti Huovari m klo 8:20 (Rauno Sandberg), 23.5. Virolahti Kauholma E klo 6:15 (Olli Sassi ym.), 30.5. Helsinki Santahamina 2 jp E (Jorma Vickholm, Jukka Haapala, Arja Suomalainen ym.), 31.5. Virolahti Harvajanniemi ad E klo 8:45–8:46 (Seppo Grönlund), 3.7. Helsinki Suomenlinna – Harmaja ad W m/s Cinderellan kannelta (Eero Hietanen), 13.7. Pernaja Aspskär 2 N-NE (Lasse Ruoho, Jarmo Ruoho, Jorma Salonen), 18.–19.7. Hanko Vedagrundet ad ♂ ♀ soidinkäyttäytymistä (Ari Ahtiainen, Mika Bruun, Erkki Karhilahti, Pasi Pirinen ym.), 19.7. Helsinki Länsi-Tonttu ad WSW (Jorma Vickholm, Mikko Kataja, Thomas Hedberg), 20.7. Hanko Vedagrundet ad p (Raimo Metsomäki, Heini Haverinen, Risto Suksi ym.), 21.7. Helsinki Lauttasaari 2 ad p (Jaakko Aarniala, Pekka Rusanen ym.), 22.7. Porvoo Högharun E (Mauri Leivo, Arto Juvonen), 22.7. Pori Kirrinsanta – Karhuluoto a2 +2kv p klo 19:35 (Petri Rissanen), 22.7. Parainen Lenholm 2 (Jyrki Normaja, Maija Lahtinen), 26.7. Hanko Stenudden 2 ad p (Jouko Olkio, Juhani Laine, Keijo Hannukainen), 30.7. Hanko Vedagrundet 3 jp 3 vp p (Dick Forsman, Matti Raekunnas), 2.8. Hanko Halias ad S (Aatu Vattulainen, Kari Soilevaara), 3.8. Hanko Vedagrundet 2 ad p (Ari, Jari ja Juha Sandstedt, Jussi Lindström), 24.8. Kirkkonummi Rönnskär E (Pekka Pöyhönen, Timo Toivanen) ja 27.8. Helsinki Kallahdenniemi 2 ad p (Tuomas Toivanen, Jörgen Palmgren ym.).

Pikkuruokki (*Alle alle*) (8)

Pikkuruokkeja oli liikkeellä tavanomainen määrä. Havaintojen jakautuminen rannikkoalueille ja Lappiin on myös hyvin tyypillistä. Ainoana poikkeuksena säännöstä oli Nurmeksen lintu. Laji harhautuu Suomeen tyypillisesti loppusyksyn ja alkutalven aikana.

Kaikki havainnot: 10.–12.1. Nakkila Järvikylä +2kv p (Joakim Schutt ym.), 15.1. Pori Reposaaari p (Pentti Kuusela), 16.–17.2. Oulu Toppila tp (harakka tappoi klo 9:30) (Tiina Mäkelä ym. ym.), 18.10. Inari Pasasjärvi 2tp klo 14:00–17:30 (Timo Rauhala/ ilmoitti Olli Osmonen), 11.11. Pori Tahkoluoto Kallioholma juv/tp SW klo 10:27 (Tapani Lilja), 15.11. Kristiinankaupunki Trutklobbarna p (Veikko Forsberg, Kari Korhonen) ja 10.12. Nurmeksen Porokylä p, otettu kiinni (Hannu Lehtoranta, Sormunen).

Tunturipöllö (*Bubo scandiacus*) (24)

Lajin esiintyminen oli niukin tällä vuosituhannella. Talvella ukuleita havaittiin perinteisesti Suomenselän alueella, parhaimmillaan kolme yksilöä. Muuten havainnot painottuivat pääasiassa Pohjois-Suomeen. Erikoisempina voi poimia kesäkuisen linnun Etelä-Savosta. Elokuiset nuoret linnut Utsjoelta viittavat pesintään jossain lähi-alueilla.

Kaikki havainnot: 1.1.–13.3. Lapua Alajoki ♂ + juv ♀ + ad (Jalmari Lahtinen, Ossi Hemminki, Mikko Hänninen ym.), 17.–23.1. Kauhava Alajoki ad + juv (Ossi Hemminki), 31.1.–25.2. Ilmajoki Alajoki 2♂ ♂ 1♀ (Mauri Korpi, Hannu Sillanpää ym.), 14.2. Enontekiö Saarijärvi 1 (Kuisma Ranta), 22.2. Mustasaari Långmossen p klo 10:30 (Sam Östman), 3.3. Posio Maaninkavaara 1 (Ville Voipio), 6.3. Lohtaja Pahkaneva p (Pekka Hanhineva, Tuomo Puutio ym.), 19.3. Utsjoki Kaldoaivon erämaa-alue 1 (Timo Halonen, Sami Himanen), 26.3. Enontekiö Pöyrisjärvi 1 (Kari Arkiomaa), 31.3. Inari Sevettijärvi 1 (Timo Halonen), 21.6. Savonlinna Moinsalmi, Pellossalo p/E (Jouko Joskitt), 13.7. Inari Ivalo, Koppelontie 1♂ (Martti Salo), 4.–5.8. Utsjoki ♂ + 4 juv (Jyrki Vähälummukka, ilm. Matti Mela), 6.12. Lapua Alajoki 1 (Jouko Olkio, Jukka Koivisto, Martti Patteri) ja 23.–31.12. Lapua Alajoki subad N (Jalmari Lahtinen ym.).

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*) (18)

Kuningaskalastajien määrässä on vuositaittain suuria vaihteluita. Katsausvuosien osalta vuonna 2003 havaittu määrä oli toiseksi pienin. Havainnot jakaantuivat verrattain tasaisesti Keski- ja Etelä-Suomeen. Pohjoisin havainto tehtiin Siikajoelta. Mahdollisia pesimäpaikkoja oli kolme (Kalajoki, Nakkila ja Värtsilä).

Kaikki havainnot: 14.4. Brändö Bolmö p (Tommy Pettersson), 19.–21.4. Savonlin-

na Kyrönsalmi p (Reijo Nuopponen, Risto Ruuska, Tatu Liukko ym.), 20.–21.4. Maaninka Mustavirta ♂ p (Pertti Renvall, Riitta Suhonen, Petri Sallinen), 22.4. Nokia Putaanvirta p (Heikki ja Jarmo Koivisto), 26.–27.4. Imatra Vuoksi, Ritikanranta p (I. Hjerppe ym.), 30.4. Värtsilä kko Jänisjoki p (Heikki Pönkkä), 4.–15.5. Kalajoki Rahjankylä reviiiri (Olli Pirkola ym.), 12.5. Siikajoki Säikänlahti p klo 17:00 (Harri Taavetti), 12.5. Pohja Äminnefors p (Esa Ervasti), 18.5.–22.6. Värtsilä Selkäkylä Jänisjoki 1 p (Hannu Kivivuori), 2.8. Lappeenranta Askola p (Paavo Rantanen, Martti Riikonen ym.), 20.8. (pvm. noin 20.8) Uukuniemi Kirkonkylä p (A. ja M. Hinkkanen), 20.9. (n. 20.9.) Kotka Tiutinen p muutaman päivänä (maallikko/ Juha Piipponen), 1.10. (lokakuun alku) Nakkila Ruskilankoski 2 (lienee pesinyt?) (Pertti Kalinainen), 10.10.–30.1.2004 Jämsä Lokalhti p (Kari Pitkäniemi, Rauno Pitkäniemi ym.), 19.10. Ruotsinpyhtää Ahvenkoskenlahti p (Arto Juvonen) ja 31.10. (pvm lokakuun loppu) Lappeenranta Melkkola, Sarvijoki p (T. Suomalainen).

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (21)

Vuoden 2003 esiintyminen oli normaalia parempi. Normaalisti on havaittu kymmenisen yksilöä vuosittain. Havainnot painottuivat tyypillisesti toukokuun loppuun. Ilahduttavan suuri parvi havaittiin Kokemäellä.

Kaikki havainnot: 19.–20.5. Kokemäki Kolsin voimalaitos a12 p (19.5. a10 p) (Marko Dahlman, Heikki Minn, Jari Kårlund), 19.–20.5. Pori Toukari p (Juha Heino, Ari Rantamäki, Sami Luoma ym.), 22.5. Pori Ahlainen Saantee a4 p (Esko Inberg, Nina Inberg, Martti Suuriniemi ym.), 26.5. Hanko Halias a3 W (Mikael Wickman, Aleksi Lehikoinen, Antto Mäkinen ym.) ja 25.6. Hailuoto Marjaniemi S klo 10:25 (William Velmala).

Sininärhi (*Coracias garrulus*) (2)

Sininärhiä on normaalisti nähty vain muutama yksilö vuodessa. Havainnot ovat lisäksi keskittyneet kesään ja syksyyn. Vuoden 2003 kaksi havaintoa edustavat normaalia esiintymistä, vaikkakin Kempeleen havainto on pohjoisin vuosikymmeniin. 7.7. Pori Reposaari p (Marja Eerikäinen, Pekka Eriksson ym.) ja 21.9. Kempele Teppola SW (Petri Lampila).

Harjalintu (*Upupa epops*) (93)

Harjalintuja havaittiin reilu tuplaten aiemmin vuosiin verrattuna. Havaintoja tehtiin aikavälillä 23.4.–18.11 kuukausittain seuraavasti: huhti- 4 yks., touko- 10, kesä- 1, elo- 2, syys- 21, loka- 52 ja marraskuu 5. Kevään esiintyminen oli aika tavanomainen, mutta nimenomaan syys-lokakuun esiintyminen oli poikkeuksellisen runsasta. Syksyisiä lintuja havaittiin normaaliin tapaan myös Pohjois-Suomessa.

Kesäajalta 13.6.–2.8. ei ollut tavanomaiseen tapaan yhtään havaintoa. Kuvassa 11 on esitetty yksilöiden jakautuminen alueittain.

Ensimmäiset 23.–27.4. Rauma Nummi p (Matti Raivo, Timo Trogen ym.) ja 27.4. Heinola Lakeassuo 1 NE (Simo Jutila, Osmo Ruottinen ym.). Kevään viimeinen: 27.5. Leppävirta Nikkilänmäki p (Helena Rönkä) ja yksi havainto kesäkuulta 12.6. Vammala Vihattulantie p (Anni ja Asta Mäkelä). Syksyllä elokuulta yksi 3.8. Suodenniemi Kakkurilammintie 275 p (Tomi Koski) ja 3.8. Kontiolahti Aavaranta p (Pertti Mähönen) sekä (seuraavat syyskuulta 1.–30.9. (syyskuussa) Imatra Itä-Siitola 1 (Crister Blomgren) sekä 6.9. Sodankylä kk, Kyläjärven metsäautotie 1 (Paavo Moberg, Irma Kenttälä, Vappu Simula). Ainoa kahden linnun havainto syksyltä: 24.10. Iitti Lapinkulma 2 p (Kari Puumalainen). Viimeinen 13.–18.11. Eurajoki Kuivalhti p (A. P. Pentikäinen).

Isokirvinen (*Anthus richardi*) (44)

Isokirvinen esiintyi syksyllä 2003 selvästi edellisvuotta runsaslukuisempana, ja yhteismäärässä päästiin vuosien 1999 ja 2001 tasoille. Kun mainittuina vuosina nähtiin 40 ja 42 yksilöä, päästiin vuonna 2003 44 [39] yksilöön. Tällä kertaa jäätettiin ilman kevähavaintoa. Syyskauden yksilöistä 1 nähtiin elo-, 27 syys-, 17 loka- ja yksi marraskuussa. Lisäksi syksyllä nähtiin kolme määrittämätöntä isoa kirjvistä (1 syys- ja 2 lokakuussa). Yksilöt yhdistyksiin on esitetty kuvassa 12.

Syksyn ensimmäinen piilotteli jo [30.8. Puumalan Kaipalassa (Markku Nurminen)]. Seuraavat 2.9. Kokkola Rummelö p/m (Mika I. Koskinen, Jari Nummelin) sekä 4.9. Luumäki Hepokangas W (Pekka Karhu) ja Savitaipale Lavikanlahti p (Markku Loippo, Markku Paakkinen ym.). Tämän jälkeen havaintoja lähes päivittäin kuun loppuun saakka. Eniten 12.–13.9. Pori Yyteri–Riitsaranlahti 2 p (Tapani Lilja, Juha Niemi, Matti Sillanpää). Sisämaan ainoat em. lisäksi 11.9. Elimäki Raussila p (Antti Vänskä), 14.9. Siuntio Myrans (Andreas Uppstu, Tommi Laurinsalo) p lajipari *ric/god*, 17.9. Siilinjärvi Ahmo p (Markku Ukkonen) ja 19.9. Saarijärvi Lautajärvi p (Tuomas Väyrynen, Miia Luukkonen, Ari Sylgren). Lokakuussa eniten heti ensimmäisen viikon aikana, jolloin havaittiin 10 yksilöä. Sisämaasta vielä 4.10. Tohmajärvi Valkeasuo p (Hannu Kauhanen), 5.10. Luumäki Pihlajaniemi SW (Pekka Karhu), 7.10. Kangasala Herttuaala p (Pekka Suhonen) 12.10. Juva Huosiosjokisuu (Markku Seilonen), 15.10. Rautjärvi Änkilä p (Jouko Poutanen, Mikko Pöllänen ym.) ja 21.10. Kangasala Leipi p (Pekka Suhonen, Teemu Lehtiniemi). Yksittäisistä paikoista eniten lintuja nähtiin Mus-

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*). Kingfisher. © Antti Below.

tasaaren Norrskärillä, jossa Östra Norrskärillä nähtiin 2 (9.9. ja 5.–6.10.) ja Västra Norrskärillä 3 yksilöä (4.–5.10. p ja 5.10. 2 m) (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Pekka Komi ym.). Syksyn viimeinen nähtiin 2.11. Hangon lintuasemalla p (Petteri Lehikoinen, Petro Pynnönen, Kaisa Välimäki ym.).

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) (27)

Sitruunavästäräkkejä nähtiin edellisvuotta runsaammin. Kaikkiaan lajista teh-

Kuva 12. Isokirvisten havaitut yksilömäärät Suomessa 2003.

Fig 12. Numbers of Richard's Pipits (*Anthus richardi*) recorded in Finland in 2003.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*). Citrine Wagtail. © Antti Below.

tiin 15 havaintoa 27 yksilöstä, joista 24 nähtiin kevät- ja kesäkaudella ja 3 syksyllä. Vuoden aikana varmistettiin lajin kuudes, seitsemäs ja kahdeksas lajipuhdas pesintä. Varsinainen keskittymä oli Helsingin Vanhankaupunginlahdella Lammasaaren niityllä, jossa havaittiin pesivä pari ja kaksi koirasta (joista toinen pariutui keltavästäräkin kanssa).

Kaikki havainnot: 22.4.–12.7. Helsinki Vanhankaupunginlahti ♂ ♀ + 5 pull r, lisäksi 4.5.–3.7. 2kv ♂ pesi naaraskeltavästäräkinaaraan kanssa sekä 16.5.–21.6.

ilm. pariutumaton 2kv ♂ (Markku Mikko-la-Roos ym.). Muut pesinnät 10.5.–1.7. Pori Leveäkari ♂ ♀ + 5 pull (Juha Niemi, Ari Savola, Tapani Lilja ym.) ja 1.6.–14.7. Kotka Hovinsaari ♂ ♀ + poikaspesä (Urpo Merivalo ym.). Muut kevähavainnot: 6.5. Salo Halikonlahti ♂ (Tom Lindroos, Kaija Riento-Lindroos), 13.5.–15.6. Porvoo Pikkupernajanlahti ♂ (Seppo Hjerpe ym.), 15.5. Pori Kirrinsanta ♂ (Pekka Eriksson), 20.5. Kotka Hovinsaari ♂ N (Mikko Pöyhönen, Jorma Räcköläinen), 26.–27.6. Lappeenranta Askola ♀ p (Matti Vanha-

pelto) ja 26.6.–20.7. Lappeenranta Askola 2kv ♂ (Jouko Rantanen, Jari Nummelin ym.). Syksyltä kolme havaintoa: 30.8. Kristiinankaupunki Trutklobbarna 1kv p (Kari Korhonen, Peter Uppstu), 10.9. Hailuoto Isomatalla 1kv p (Sami Tuomela) ja 22.9. Sodankylä lentokentän pellot 1kv p (Ossi Pihajoki, Jukka ja Paula Kivilompolo).

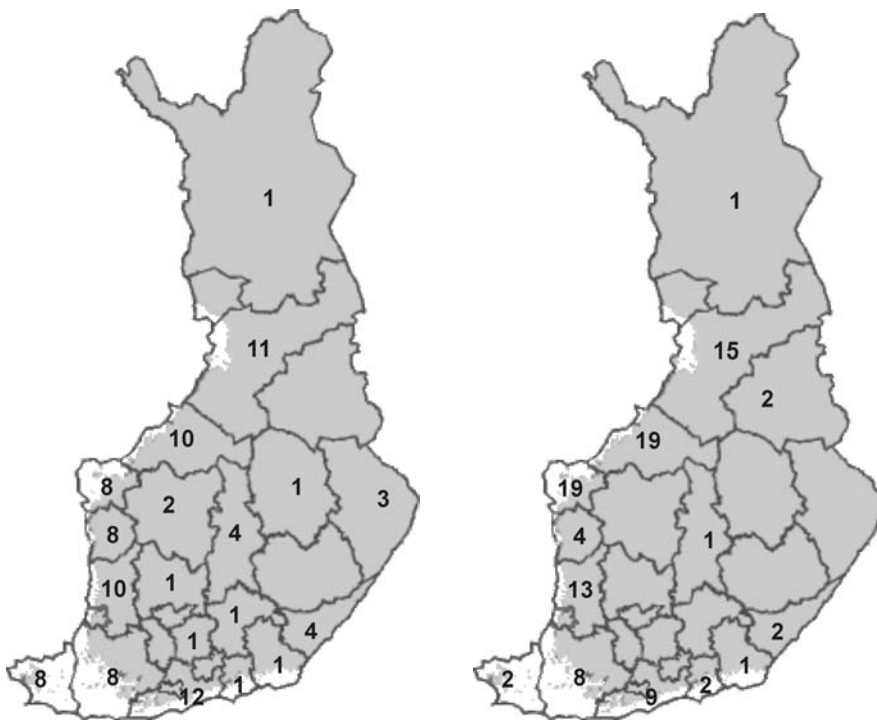
Virtavästäräkki (*M. cinerea*) (28)

Jälleen hyvä vuosi virtavästäräkille: 23 [21] havaintoa 28 [24] yksilöstä. [Onnistunut pesintä todettiin Hyrynsalmella], lisäksi Rovaniemen mlk:ssa nähtiin reviiirille asettautunut pariskunta. Pesintä lienee tapahtunut myös lähellä Ilmajoen Alajokea, jossa oleili elo–syyskuussa vanha ja nuori lintu. Kun edellisenä vuonna laji havaittiin kevätmuutolla vain kerran, tehtiin virtavästäräkistä nyt 6 huhti–toukokuista muuttohavaintoa. Syysesiintymisen edellisen vuoden tasoa. Tilastollisesti vuoden 2003 esiintymisen sijoittuu viisivuotiskauden puoleenväliin, parempia ovat olleet vain vuodet 2000 (29/42) ja 2001 (32/34).

Kevätmuutolta seuraavat havainnot: 26.–27.4. Nokia Putaanvirta ♀ p (Jukka Wahlsten ym.), 4.5. Anjalankoski Koivusaari p (Mikko Hannonen), 8.5. Lappeenranta Hanhikemppi ♂ NE (Jouko Rantanen), 10.5. Helsinki Lauttasaari SW (Olli-Pekka Pietiläinen, Seppo Knuutila ym.), 20.5. Hanko lintuasema SW (Aleksi Lehikoinen, Aatu Vattulainen ym.) ja 26.–27.5. Mustasaari Panike p (Maire Viita-aho). Ensimmäinen oli ehtinyt pohjoisille leveysasteille jo toukokuun puolella: 20.5. Sodankylä Jeesiöjoki p (Jarno Saarienen). Kesä–heinäkuisia reviierejä löydettiin Kolarin Varkaankurusta, Kuusamon Kiutakönkäältä (♂ ♀), Pelkosenniemen Pyhänkasteelammelta, Kittilän Pallasjärveltä, Rovaniemen mlk Auttikönkäältä (♂ ♀), Sallan Oulangan könkäältä, ja Kittilän Pallastunturilta. [Ainoa varmistettu pesintä 13.6. Hyrynsalmen Komulankönkäältä ♂ ♀ + pull p (Kari Haataja, Tomi Muukkonen, Hannu Rönkkö ym.).] Erikoinen kesähavainto kuitenkin 30.6. Hanko lintuasema 1 lähti W/NE (Jörgen Palmgren, Aatu Vattulainen). Syysmuutolta seuraavat havainnot: 28.8.–2.9. Ilmajoki Alajoki ad + 1kv (Heikki Saikkonen ym.), 6.9. Luoto Kallan p (Mats Björklund, Jürgen Lehmann, Leo Saarijärvi) sekä 13.–31.10. Hangosta 4 havaintoa (Aatu Vattulainen, Tarmo Lehtilä, Petteri Lehikoinen ym.).

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*) (8)

Kun vuonna 2002 nähtiin vain yksi maurus-alalajin mustapäätasku, tehtiin alalajista vuonna 2003 ilahduttavat 8 [7] havaintoa, joista 4 keväällä, 1 kesällä ja 3 syksyllä. Kesähavainto koski Kuusamossa pensastaskukoiraan kanssa sekapesintää yrit-

Kuvat 13.–14. Taiga- ja hippäisuunilintujen yksilömäärät Suomessa syksyllä 2003.
Fig 13.–14. Numbers of Yellow-browed Warblers (*Phylloscopus inornatus*) and Pallas's Leaf Warblers (*P. proregulus*) recorded in Finland in autumn 2003.

tänyttä naaraslintua. Vain yksi poikanen kuoriutui, kuoriutumatta jääneet munat talletettiin Oulun yliopiston kokoelmiin. Lisäksi RK hyväksyi yhden havainnon läntiseen alalajiin *rubicola/hibernans* kuuluneesta linnusta (30.3.–6.4. Valkeakoski Vanhakylä n), joten vuosi 2003 oli kokonaisuudessaan tälle vielä yhtenä lajina pidettävälle taksonille melko hyvä.

Kaikki havainnot: 19.4. Pieksämäen mlk Vilhula ♂ p (Juha Julkunen, Jari Julkunen), 4.–10.5. Hanko lintuasema ♂ p (Mikael Wickman, Aatu Vattulainen ym.), Alavus Sulkavankylä ad ♂ (Markku Pispä), [22.5. Kotka Kilpisaari ♂ p (ilm. Riku Lehtinen)], 8.6.–3.7. Kuusamo Saapunki ♀ pesi pensastaskukoiraan kanssa (Sampo Laukkanen, Tuukka Kupiainen ym.), 7.9. Värtsilä Uusikylä p (Petri Hottola), 26.–29.9. Siuntio Myrans Ikv (Juhani Rinne, Ilkka Lehtinen ym.) ja 11.10. Mustasaari Östra Norrskär ♀-puk (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Jari Helstola, Sami Tuomela).

Taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*) (160)

Ennätyksellinen esiintyminen (kuva 13.). Aikavälillä 6.9.–22.9. havaittiin ensimmäiset 15 yksilöä. Varsinainen massaesiintyminen alkoi 24.9. (jolloin laji nähtiin kolmella paikalla), jonka jälkeen havaintoja tehtiin päivittäin 12.10. saakka, selvästi eniten kuun taitteessa. Esiintyminen huipentui 30.9. Mustasaaren Norrskärillä laskettuun ennätykselliseen 21 yksilön päiväsummaan. Muualta vastaavia keskittyä ei raportoitu, parhaana Norrskärin ulkopuolelta 2.10. Lemlandin Lågskärillä 3 yksilöä. Norrskärillä nähtiin vielä 6.10. 7 paikallista (usia). 12.10. jälkeen enää kaksi (!) havaintoa, joista viimeinen marraskuun puolella. Sisämaassa nähtiin yhteensä 25 yksilöä. Yhdessä havainnossa määritys jäi asteelle taiga-/kashmirinuunilintu. Myös kashmirinuunilintu esiintyi syksyllä 2003 ennätyksellisen runsaslukuisena (9 yks.).

Ensimmäiset: 6.9. Hartola Murakka p (Jukka Leskelä) ja Hailuoto Itänenä (Petri Lampila, Harri Taavetti) sekä 8.9. Kristiinankaupunki Siippy p (Veikko Forsberg, Kari Korhonen). Seuraava 12.9. Ainoa alkukuun useampaa kuin yhtä yksilöä koskenut havainto: 17.9. Lappeenranta Vainikkala 2SE (Seppo Löfgren). Varsinainen massaesiintyminen ajoittui aikavälille 24.9.–12.10, jolloin nähtiin 90 % syksyn inoista. Eniten 30.9. Mustasaari Norrskär 21 p (Östra 14 Västra 7) ja 1.10. 20p (Östra 16 Västra 4) (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Ari Veijalainen). Tämän jälkeen havaintoja Norrskäriltä: 2.10. Östra 4p, 3.10. Östra 2 p, 4.–5.10. Östra p, 6.10. 7p (Östra 5p Västra 2 p), 7.10. Östra p (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Sami Tuomela, Pekka

Komi ym.). Muualta mm. Lemlandin Lågskärillä 29.9.–4.10. 7 yks. Viimeinen 7.11. Hanko lintuasema r (Jarkko Santaharju, Aatu Vattulainen ym.).

Hippiäisuunilintu (*P. proregulus*) (99)

Kahden edellissyksyn notkahduksen jälkeen (v. 2002 21 yks. ja v. 2003 3 yks.) lajin havaintoluvuissa palattiin viime vuosien keskimääräisen esiintymiskuvan yläpuolelle. Aikavälillä 3.–24.10. nähtiin peräti 99 yksilöä (kuva 14.), joista valtaosa (peräti 88 %) aikavälillä 3.–12.10. Sisämaassa nähtiin vain 7 yksilöä. Esiintymiskuva poikkesi ajoittumiseltaan selvästi esim. vuoden 1996 ennätysesintymisestä, jolloin ensimmäiset linnut havaittiin jo syyskuun viimeisellä viikolla. Todellisuudessa laji lienee esiintynyt vuonna 2003 ennätyksellisen runsaana maassamme, mihin viittaavat lokakuun toisella viikolla muutamalta länsirannikon saarelta raportoidut ”massaluvut”, jollaista ei näillä leveysasteilla ole aiemmin havaittu. Etenkin 11.10. tietämällä etenkin länsirannikon niemenkärjissä ja saarissa lienee lymyilyt satamäärin hippiaisuunilintuja.

Ensimmäiset 6 lintua nähtiin 3.10., joista pohjoisin nähtiin Lohtajan Ohtakarissa (Toni Uusimäki) ja eteläisimmät 2 rengastettiin Hangon lintuasemalla (Henri Selin ym.). Myös 5.10. Haliaksella rengastettiin 2 yksilöä (Henri Selin ym.). Eniten lintuja nähtiin lokakuussa Kokkolan Tankarissa (12 yks.), joista huippupäivänä 11.10. rengastettiin 8 yksilöä. Samana päivänä Mustasaaren Norrskärillä nähtiin 9 yksilöä (8 Östralla ja 1 Västralla) (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Sami Tuomela ym.), seuraavana päivänä Mustasaari Östra Norrskär 9 p (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Sami Tuomela ym.). Iin Ulkokrunneilla nähtiin 7.–10.10. 7 ja Porissa 6.–13.10. 7 yksilöä.

Haliaksella rengastettiin yhteensä 6 yksilöä (Henri Selin, Patteri Lehikoinen ym.) ja Korppoon Jurmossa 3 (Arto Stenroos ym.). Maininnan arvoinen oli myös 11.–12.10. Kajaanin Seminaarialueella nähdyt 2–3 yksilöä (Ari Partanen, Alpo Parttimaa, Hannu Rönkkö). Pohjoisin nähtiin 6.10. Inarin Ivalon Salmenrannassa (Juhani Honkola, Olli Osmonen). Viimeiset nähtiin 22.10. Joutseno Lampikangas p lähti NW (Veli-Pekka Lehtonen) ja Kristiinankaupunki Domarkobban p (Markku Rantala, Kari Eischer) sekä 24.10. Hanko Halias r (Petteri Lehikoinen).

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (4)

Edellisvuotta heikompi esiintyminen, ja samalla selvästi alle vuosien 1995–2002 keskiarvon (n. 8 yksilöä / vuosi). Tällä kertaa kaikki havainnot kevätmuuttokaudelta.

Kaikki havainnot: 27.5. Pukkila Kantele p (Johan Ekroos ym.), 30.5. Kökar Österbygge p (Antti Mikala, Kalvei Hiironiemi), 1.6. Hammarland Signilskär p (Arto Keskinen) ja 5.6. Polvijärvi Haninniemi ♂ Ä p (Harri Kontkanen, Hannu Kauhanen, Kari Lindblom ym.).

Keltahemppo (*Serinus serinus*) (10)

Katsausvuosi oli keltahempolle neljän edellisen vuoden esiintymiskuvan valossa hieman keskimääräistä parempi (v.1999–2002 on havaittu keskimäärin 9 yksilöä/vuosi). Havainnot keskittyivät totutusti kevätkauteen, kesältä ilahduttavasti yksi reviiirihavainto. Syyskaudeltakin sentään kaksi havaintoa.

Kaikki havainnot: 25.3. Hanko lintuasema ♀ NE (Aatu Vattulainen), 25.4. Hanko lintuasema E (Markus Piha), 3.5. Helsinki Lauttasaari ♂ Ä p (Rainer Nordlund ym.), 6.5. Lohtaja Marinkainen ♂ m (Marko Pohjoismäki) ja Helsinki Santaha-

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*). Common Stonechat. © Antti Below.

mina E/WSW (Jorma Vickholm, Jukka Haapala, Arja Suomalainen), 8.6.–27.6. Kuopio Savilahti – Neulalahti ♂ Ä p (Aimo Hartikainen ym.), 15.6. Espoo Iivisniemi ♂ Ä p (Heidi ja Tom Björklund), 22.–31.7. Pernaja Aspskär p (Eero Haapanen ym.), 16.10. Pyhtää Ristisaari lkv p/N (Mikko Pöyhönen, Ari Vuorio) ja 8.11. Porvoo Kummelskär m (Arto Juonen, Seppo Sarvanne).

Kultasirkku (*Emberiza aureola*) (3)

Kultasirkkuja löydettiin vain kolmelta reiviiriltä, joten lajin esiintymishistoria Suomessa näyttää ainakin väliaikaisesti tulleen pohjalukemiinsa. Toivoa antaen (tai mennyttä ilkkuen?) kaksi kolmesta koirasta havaittiin lajin perinteisimmillä pesimäpaikoilla Liminganlahdella ja Värtsilän Sääperin rantapelloilla. Kolmas havainto ilahdutti vuosien odottelun jälkeen eteläkarjalaisia harrastajia lauleskelemalla melkein viikon päivät Saikkolan rantapukissa.

Kaikki havainnot: 11.–12.6. Värtsilä Savikko ad ♂ Ä (Kari Kärkkäinen, Paavo Rantanen, Riitta Silvennoinen), 13.–17.6. Liminka Virkkula Ä (Olavi Kemppainen, Jouko Kemppainen), 1.–9.7. Taipalsaari Saikkola +2kv ♂ Ä (Timo Nurkka, Esa Sojamo, Antti Sojamo ym.).

Lisäyksiä

Vuodelle 2000–02 saatiin lisäyksiä Valasaarilta.

Jääkuikka (*Gavia adamsii*)

Valassaarten arkistoista saadut havainnot nostavat v. 2000 koko maan yhteismäärän 64:een (syyshavainnot 11:een), vuoden 2001 summan 55:een, 2002 summan 55:een (syyshavainnot 14:ään).

Kiitokset

Pikkurariiryhmä kiittää seuraavia henkilöitä, jotka ansiokkaasti keräsivät havaintoja omalla alueellaan: Janne Aalto, Pirkka Aalto, Ari Ahtiainen, Oskari Härmä, Timo Janhonen, Kari Korhonen, Petri Kuhno, Sampo Kunttu, Pekka Kyllönen, Aarne Lahti, Alekski Lehikoinen, Henrik Lindholm, Harri Okkonen, Marko Pohjoismäki, Mikko Pöyhönen, Martti Raekunnas, Esko Rajala, Jouko Rantanen, Pentti Rauhala, Hannu Rönkkö, Joni Sundström, Jani Vastamäki ja Pentti Zetterberg.

Lisäksi kiitämme Jukka Haapalaa rennastettujen pikkuharvinaisuushavaintojen ilmoittamisesta. Pikkurariiryhmä kiittää vielä erityisesti havaintoteknisestä puolesta vastannutta Tapio Tohmaa, jonka panos katsauksen syntymiseen oli jälleen kerran korvaamaton.

Summary: Minor rarities in Finland in 2003

This paper considers the minor rarities recorded in Finland during year 2003. 35 species are included; the figure in parentheses after each scientific name summarises the total number of individuals recorded in year 2003. All the records are listed whenever ten or less records occurred and data on more numerous species' distributions are presented as pictures and tables.

The only Snow Goose (*Anser caerulescens*) seen was spotted in two sites as migrating among little flock of Bean Geese (*Anser fabalis*). The flock of 15 Bar-headed Geese (*Anser indicus*) returned summering to Kemijärvi, Lapland. When do they start breeding? Pink-footed Goose (*Anser brachyrhynchos*) and the hrota-subspecies of Brent Goose (*Branta bernicla*) had an average occurrence. After a rare null-year, eight Red-breasted Goose (*Branta ruficollis*) were seen in 2003 – all in one day. The seven records of Mandarin Duck (*Aix galericulata*) represent the best ever year of the species in Finland. Only one Ruddy Shelduck (*Tadorna ferruginea*) was seen and the King Eider (*Somateria spectabilis*) had a poor year too as well as White-billed Diver (*Gavia adamsii*). The Great Egret (*Egretta alba*) had a good year. One bird wintered successfully which is very unusual. The Black Stork (*Ciconia nigra*) had a fabulous year, while the first breeding of the White Stork (*Ciconia ciconia*) still remains a dream. Such a dream came true concerning two species of raptors: a successful pure (where both parents belong to the same species) breedings of both Pallid Harrier (*Circus macrourus*) and Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) were confirmed in Finland in year 2003 for the first time – and not too far from each other! Moreover, those species had otherwise a very good as well as did the Montagu's Harrier (*Circus pygargus*) though no breeding was confirmed. The two records of Little Crake (*Porzana parva*) is quite normal figure. Pied Avocet (*Recurvirostra avocetta*), Marsh Sandpiper (*Tringa stagnatilis*) and Sandwich Tern (*Sterna sandvicencis*) occurred in good numbers while Black-legged Kittiwake (*Rissa tridactyla*) did not. The eight Little Auk (*Alle alle*) seen represent an average. No influx of Snowy Owl (*Nyctea scandiaca*) occurred and the year was poorest in of the millennium. However, juvenile birds seen in Utsjoki reveal a breeding. The Common Kingfisher (*Alcedo atthis*) had a poor year. Bee-eater (*Merops apiaster*), in contrary, had a good year with a flock of 12 seen. Two Eurasian Rollers (*Coracias garrulus*) were seen in year 2003. The Hoopoe (*Upupa epops*) had the best year in millennium. The Richard's Pipit (*Anthus richardi*), Citrine Wagtail (*Motacilla citreola*) and Grey Wagtail (*Motacilla cinerea*) were spotted delightfully many times, three breeding pairs of Citrine Wagtail were breeding. One of the eight Eastern Stonechat (*Saxicola torquata maurus*) recorded was a female breeding with Whinchat (*Saxicolarubetra*) male. The autumn for the "little greens", both Pallas Leaf Warbler (*Phylloscopus proregulus*) and Yellow-browed Warbler (*Phylloscopus inornatus*), was absolutely brilliant. Two neighboring islands alone in the west coast held a sum of 21 Yellow-browed Warblers in one day! Lesser Grey Shrike (*Lanius minor*) had poorish year after several good ones. European serin (*Serinus serinus*) had rather nice occurrence one male even holding a territory. The story of Yellow-breasted Bunting (*Emberiza aureola*) seems to be closer to a sad end than ever: three males were found singing in 2003.

Kirjallisuus

- Ankney, C. D. 1996. An embarrassment of riches: too many geese. *J. Wildl. Manage.* 60: 217–223.
- Birdlife Suomi 2005: Julkaistuja RK-katsauksia 1990–2003.
- Keskitalo, M., Laukkanen, S., Ohtonen, M. & Rissanen, E. 2001: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 1999. – Linnut-vuosikirja 2001: 110–116.
- Luoto, H., Aalto, T., Lindholm A., Nikander P. J., Normaja J. Soilevaara K. & Rauste, V. 2004: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2003 harvinaisuushavainnot – Linnut-vuosikirja 2003: 33–48.
- Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2002: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2000. – Linnut-vuosikirja 2002: 97–106.
- Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2003: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2001. – Linnut-vuosikirja 2003: 81–91.
- Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2004: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2002. – Linnut-vuosikirja 2004: 22–32.
- Solonen, T. 1985: Suomen linnusto. – SLY:n Lintutieto Oy, Helsinki.

Kirjoittajien osoitteet / Authors' addressess

MK: Leipurintie 10, FIN – 88900 Kuhmo

SL: Vuorimiehenkatu 29 B 15, FIN – 00140 Helsinki.

MO: Itälahdenkatu 1 B 23, FIN – 00210 Helsinki

ER: Urkurintie 3 C 4, FIN – 71800 Siilinjärvi